

**NÜKLEER TESİSLERDE
YETKİLENDİRME AŞAMALARI İTİBARIYLA YÜRÜTÜLEBİLECEK
YAPIM FAALİYETLERİ KILAVUZU**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kılavuzun amacı, Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük kapsamında verilen yetkilerle nükleer tesis projelerinde hangi yapım faaliyetlerinin başlatılabileceğine ilişkin olarak ilgili taraflara yol göstermektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Kılavuz nükleer santraller esas alınarak hazırlanmış olup, diğer nükleer tesislere dereceli yaklaşım esas alınarak uygulanabilir.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Kılavuz; 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine ve 1983 tarihli Nükleer Tesislere Lisans Verilmesi İlişkin Tüzüğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Kılavuzda yer alan;

- a) Geçici dolgu: Yerin düzenlenmesi ya da inşaat hazırlık çalışmaları sırasında malzeme depolama alanları, liman geri sahası, inşaat malzemeleri için montaj alanları, geçici şantiye yolları gibi bazı işlerin yürütülmesi için kısa süreli ve geçici olarak ihtiyaç duyulan ve asıl inşaat faaliyetleri başladığında yapıların bulunduğu yerlere gelen kısımları kaldırılacak olan geçici dolguları,
- b) Kurucu: Tüzük hükümleri uyarınca Kurum tarafından Kurucu olarak tanınan tüzel kişiliği,
- c) Kurum: Türkiye Atom Enerjisi Kurumunu,
- ç) Lisans: Nükleer Güvenlik Sözleşmesi ve Tüzük hükümleri uyarınca, Kurum tarafından Kurucuya bir nükleer tesisin yer seçimi, tasarımı, inşaatı, işletmeye alınması, işletilmesi veya sökülmesinde sorumluluğu üstlenmesi için verilen yetkileri,
- d) Lisanslama mevzuatı: Nükleer güvenlik ve emniyetin sağlanması konusunda ilgili nükleer tesis için Kurum tarafından onaylanan mevzuat, standart ve kılavuzları,
- e) Nükleer güvenliği ilgilendiren yapı, sistem ve bileşenler: İlgili nükleer santral projesi için oluşturulan lisanslama mevzuatı uyarınca bir güvenlik sınıfı olan nükleer güvenlik açısından önemli yapı, sistem ve bileşenleri,
- f) Nükleer reaktör tesisi dışındaki bina ve tesisler: Nükleer Santral Projesinin saha ve inşaat süreçlerinde ihtiyaç duyulan geçici yapılarla, tesisin işletilmesinde yalnız bazı destek hizmetlerinin yürütüldüğü nükleer güvenliği ilgilendirmeyen tesis dışı kalıcı yapıları,
- g) Nükleer sınıf dolgu: Bu kılavuzda Sınırlı Çalışma İzni alınmasından sonra temel yapımına ya da İnşaat Lisansı ile yapılmasına izin verilen reaktör ve çevre güvenliğiyle ilgili bina ve tesislerin üzerine oturacağı ya da yanal olarak etkileşim halinde olacak her türlü dolguyu,

- h) Nükleer sınıf olmayan kalıcı dolgu: Nükleer reaktör tesisi dışındaki bina ve tesisler ile nükleer güvenliği ilgilendirmeyen yapıların bulunacağı yerlerde gerçekleştirilen kontrollü kalıcı dolgu işlerini,
- i) Reaktör ve çevre güvenliğiyle ilgili bina ve tesisler: Nükleer güvenliği ilgilendiren yapı, sistem ve bileşenleri,
- i) Sınırlı Çalışma İzni: Tüzük uyarınca Kurum tarafından verilen Sınırlı Çalışma İznini,
- j) Tüzük: Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzüğü,
- k) Yetkilendirme: Kurum tarafından verilen lisans ve izinleri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetkilendirme Aşamaları ve Yürütülebilecek Faaliyetler

Yer lisansı sonrası yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 5 – (1) Yer lisansı sonrasında yerin düzenlenmesi çalışmaları kapsamında,

a) Sahada nükleer güvenliği ilgilendiren yapıların bulunacağı yerler de dâhil olmak üzere, inşa edilecek her türlü yapı veya inşaat alanı için yükseltileri kaldırarak elverişli bir yer yüzeyi elde etmek için kazı işleri yapılabilir:

- 1) Kazı işleri, proje sahasının kotu Saha Parametreleri Raporunda onaylanması beklenen en büyük taşkın kotunun üstünde kalacak şekilde yürütülebilir. Bu kot değeri Tüzük hükümleri uyarınca saha parametreleri onayı ile kesinleşeceğinden, Kurum tarafından onaylanmamış bir değere göre kazı işleri yapılması durumunda tüm sorumluluk Kurucuya aittir.
- 2) Kazı işlerinin yürütülmesi sırasında, beklenen en büyük taşkın kotunun altında kalan zemin tabakalarında zeminin örselenmemesi ve sahada yürütülmekte olan saha parametrelerinin belirlenmesi ve/veya çevresel izlemeye ilişkin çalışmaların olumsuz etkilenmemesi için gereken tedbirlerin alınması ve uygun yöntemlerin seçilmesi Kurucunun sorumluluğundadır.
- 3) Kazı çalışmaları kapsamında burada düzenlenmeyen hususlarda 18.3.2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

b) Geçici dolgu faaliyetleri ile nükleer sınıf olmayan kalıcı dolgu işleri yürütülebilir:

- 1) Kurucu tarafından, sahada yapılacak her türlü geçici ve nükleer sınıf olmayan kalıcı dolgu işleri, dolgunun yatayda ve düşeyde konumunu uygun ölçekli yerleşim planları üzerinde koordinatlı olarak gösterecek şekilde işlenerek kayıt altına alınır.
- 2) Nükleer sınıf olmayan kalıcı dolgu ile ilgili olarak, kullanılacak malzemenin özellikleri (kayaç cinsleri, minerolojik, fiziksel ve kimyasal özellikleri) ve bu malzemenin çevre şartları ile etkileşimini inceleyen analiz sonuçları ile taşıma gücü, emniyet gerilmesi ve oturma hesapları gibi ve bunlarla sınırlı olmamak üzere gerekli olan tüm teknik bilgiler Kurucu tarafından üretilir ve muhafaza edilir. Kurumun talep etmesi durumunda bu bilgiler Kuruma sunulur.
- 3) Saha içinde olup, üzerine herhangi bir yapı yapılmayacak ya da yapılara komşuluğu olmayan yerlerde yapılacak dolgular ve yığmalar, geçici ve/veya kalıcı hafriyat depolama alanları şev duraylılığı açısından nükleer güvenliğe etkisi yönünden ayrıca değerlendirilir. Bu dolgu ve yığmaların doğal drenaj sistemlerinin çalışmasını engellememesi veya alternatif drenaj sistemleri veya sanat yapıları oluşturularak

yüzey suyunun uygun şekilde sahadan uzaklaştırılması gerekir.

c) Tasarım gereği veya inşaat faaliyetlerinin yürütülebilmesi için gerekli her türlü yüzey suyu veya yer altı suyunun drenaj çalışması yapılabilir. Nükleer güvenliği ilgilendiren yapılarla ilgili drenaj ve su yalıtımı çalışmaları ancak Sınırlı Çalışma İzni kapsamında yürütülebilir.

ç) Bu kapsamda yürütülebilecek faaliyetlerin gerçekleştirileceği yerlerde bulunan ağaçlar ile saha parametrelerinin elde edilmesi için gereken çalışmaların yapılabilmesi için ortaya çıkan zorunlu durumlarda kesilmesi ya da taşınması gereken ağaçlar, ilgili Kurum ve Kuruluşlardan gerekli izinlerin alınması koşuluyla kesilebilir ya da başka yerlere taşınabilir.

(2) Saha içi yollar, geçici şantiye yolları ve bunlara her türlü ana ve ara bağlantı yolları ile saha içinde ağır ekipmanın ve/veya yapı malzemelerinin taşınması için demiryolu rayı döşenmesi işleri yapılabilir.

(3) Saha çalışmaları ve inşaat aşamalarında kullanılacak tatlı su teminine yönelik altyapı ve borulama faaliyetleri ile saha içinde aynı maksatla su depolanabilecek yapılar yapılabilir.

(4) Saha çalışmaları ve inşaat aşamalarında kullanılacak geçici elektrik teminine yönelik her türlü altyapı ve üstyapı yapılabilir.

(5) Yer lisansı ile Kurucu sahaya taşınabilecek malzeme, araç ve ekipmanın taşınması amacıyla kullanılacak özellikte liman ve bunlara ilişkin ek yapılar yapılabilir. Limanın demiryolu ile bağlantısının öngörülmesi durumunda, yanaşma ve kapak atma rıhtımları ve bunlar üzerindeki demiryolları ile liman üzerine yerleştirilecek vinçler de bu kapsamda yapılabilir. Limanın yer seçimi santralin yerleşim planı ile etkileşimi dikkate alınarak kararlaştırılır. Liman, özellikle su alma verme yapılarına ve bunların inşası sürecine olumsuz etkisi olmayacak şekilde konumlandırılmalı, bunlarla ilgili olarak yapılacak kazı ve dolgu işleri tesis inşaatını ve su-alma verme yapılarını olumsuz etkilemeyecek şekilde tasarlanıp uygulanır.

(6) Yer lisansı ile Kurucu, nükleer reaktör tesisi dışındaki bina ve tesislerin yapımına başlayabilir. Bunlarla sınırlı olmamakla birlikte, bu bina ve tesislere örnekler aşağıdakilerdir:

- a) Beton santrali
- b) Depolama alanları ve ambarlar
- c) Haberleşme altyapısı ve ilgili yapılar
- ç) Fiziksel korunma ile ilgili yapılar: giriş kapıları, çitler, güvenlik kontrol noktaları vb.
- d) Aydınlatma direkleri
- e) İtfaiye binaları
- f) Su depoları
- g) Araç park yerleri
- h) Helikopter pisti
- i) Spor tesisleri
- i) Eğitim tesisleri
- j) Radyoaktif olmayan katı ve sıvı atıkların yönetildiği tesisler
- k) İnşaat makinaları için sundurma veya hangar tipi yapılar
- l) Petrol istasyonu
- m) Sağlık merkezi
- n) Çalışanlar için geçici lojmanlar
- o) İnşaat idare binaları
- ö) Laboratuvar binaları

p) Daimi denetçi çalışma ofisleri

Sınırlı çalışma izni sonrası yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 6 – (1) Sınırlı çalışma izni alan Kurucu, reaktör ve çevre güvenliğiyle ilgili bina ve tesisler için temel yapımına, bunların dışındaki yapıların, sistemlerin ve bileşenlerin yapımına başlayabilir.

(2) Tasarımda kendisine yüklenen güvenlik fonksiyonuna göre değişiklik gösterme ihtimali olmakla birlikte reaktör ve çevre güvenliğiyle ilgili bina ve tesisler, reaktör binası, türbin binası, reaktör yardımcı binası, kullanılmış ve/veya taze yakıt binaları, radyoaktif atık depolama ve işleme tesisleri, soğutma suyu temini ile ilgili tesisler ile bunlara benzer nükleer güvenliği ilgilendiren yapılardır. Bu yapılar için Sınırlı Çalışma İzni ile ancak temel yapımına başlanabilir. Bu kapsamda;

a) İlgili yapıların projelerinde öngörülmuş olan temel kazısı faaliyetleri yapılabilir. Kazı sırasında kullanılan tekniklerin, temel altında kalacak doğal zeminin dayanımını azaltmaması için gereken tedbirler Kurucu tarafından alınır.

b) Nükleer sınıf kalıcı dolgu işleri yapılabilir. Nükleer sınıf kalıcı dolgu ile ilgili olarak, kullanılacak malzemenin özellikleri (kayaç cinsleri, mineralojik, fiziksel ve kimyasal özellikleri) ve bu malzemenin çevre şartları ile etkileşimini inceleyen analiz sonuçları ile taşıma gücü, emniyet gerilmesi ve oturma hesapları gibi ve bunlarla sınırlı olmamak üzere gerekli olan tüm teknik bilgiler Kurucu tarafından üretilir ve Sınırlı Çalışma İzni başvurusunda Kuruma sunulur.

c) Zemin iyileştirmeye yönelik dolgu, jetgrout, kazık gibi faaliyetler yürütülebilir.

ç) Kazı zemini ile temelin irtibatını kesmek, tesviye ve temel donatısı döşenmesi için gerekli düzgün yüzeyi elde etmek için kullanılan temel altı betonları dökülebilir.

d) İnşaat alanından suyun kontrollü tahliyesine yönelik drenaj çalışmaları yapılabilir.

e) İnşaat alanının su veya zararlı kimyasallar gibi olumsuz dış etkilerden korunmasına yönelik yalıtım faaliyetleri yürütülebilir.

f) Temel kazısının bir parçası olarak istinat yapıları ve ankraj faaliyetleri yapılabilir.

g) Temel yapımında kullanılacak donatıların hazırlanması, eklenmesi, bağlanması ve kalıp içine yerleştirilmesi dâhil faaliyetler yürütülebilir. Fakat temel betonunun dökülmesine inşaat lisansı olmadan başlanamaz. Donatıların sahaya getirilmesi, sahada aşındırıcı (korozif) etkiler gibi dış etkilerden korunması, olası tasarım değişiklikleri sonucu hazırlanan donatının tamamının veya bir kısmının sökülmesinin gerekmesi ve bunlarla sınırlı olmamak üzere bu faaliyetin yürütülmesinde mali ve teknik sorumluluk Kurucuya aittir. Bu süreçte, donatıların hazırlanması ile inşaat lisansı sonrası beton dökümünün yapılması arasındaki sürenin en az olması için azami gayret gösterilir, geçen süre zarfında paslanmaya ve diğer olumsuz etkilere karşı donatının uygun yöntemlerle korunması sağlanır.

(3) Sınırlı Çalışma İzni kapsamında yönetim binaları, fiziksel güvenlikle ilgili yapılar, normal işletme durumu kablo kanalları, şalt sahası yapıları, dizel jeneratör binaları, dizel yakıt ve yağ depolama binaları ve demineralizasyon tesisi binası gibi tesis içi nükleer güvenliği ilgilendirmeyen tüm yapıların yapımına başlanabilir.

İnşaat lisansı sonrası yürütülebilecek faaliyetler

MADDE 7 – (1) İnşaat lisansı ile nükleer reaktör tesisinin tüm yapılarının yapımına ve sistemlerinin montajına başlanabilir.

Diğer kurum ve kuruluşlardan izinler

MADDE 8 – (1) Kurum tarafından yetki verilen faaliyetlerle ilgili olarak, diğer Kurum

ve Kuruluşlardan alınması gereken izin, onay, ruhsat vb. ile ilgili sınırlamalar ve mevzuat gereklilikleri saklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Kılavuz onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Kılavuz hükümlerini Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanı yürütür.